

## POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania M. K.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Wałbrzychu  
o umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 13 listopada 2024 r.,  
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie  
z dnia 22 sierpnia 2023 r., sygn. akt III AUa 29/23,

**I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**

**II. przyznaje radcy prawnemu A. G. od Skarbu Państwa - Sądu  
Apelacyjnego w Krakowie, tytułem wynagrodzenia za  
reprezentowanie skarżącego w postępowaniu kasacyjnym z  
urzędu 240 zł (dwieście czterdzieści) podwyższone o stawkę  
podatku od towarów i usług.**

## UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych  
wyrokiem z 22 sierpnia 2023 r., III AUa 29/23, po rozpoznaniu apelacji  
odwołującego się M. K., zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z 29 listopada  
2022 r., V U 775/22 i oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych Oddziału w Wałbrzychu z 30 marca 2022 r. odmawiającej umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego.

W imieniu odwołującego się pełnomocnik ustanowiony z urzędu zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano, że skarga jest oczywiście uzasadniona albowiem Sąd błędnie zinterpretował klauzulę generalną „szczególnie uzasadnione przypadki” przyjmując, iż nie znajduje ona zastosowania w niniejszej sprawie podczas gdy dramatyczna sytuacja materialna i zdrowotna odwołującego uniemożliwia mu możliwość spłaty należności bez narażania go na egzystencję poniżej minimum socjalnego.

W odpowiedziach na skargę kasacyjną organ rentowy oraz zainteresowana wniesli o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia jej do rozpoznania oraz o zasądzenie od skarżącej na ich rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą istotne okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy

przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

Ponadto dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na przesłance jej oczywistości (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.). Co do przesłanki przedsądu jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, wskazać należy, iż skarżący w motywach wniosku jest zobligowany zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Powyższym wymogom autorka skargi nie sprostала.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego był wielokrotnie analizowany problem przesłanek umorzenia należności funduszu alimentacyjnego. Przyjmuje się, że za przypadki szczególnie uzasadnione, związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają poddane kontroli sądowej umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego, należy uznać – niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie – sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco, ani w dającej się przewidzieć perspektywie, regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia oraz naruszenia istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny. Alimentacyjnie zobowiązany, który posiada realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych, nie powinien być premiowany umorzeniem należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu biernej postawy lub bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych z uszczupleniem funduszy tego systemu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 6 marca 2007 r., I UK 289/06, LEX nr 936838; z 6 sierpnia 2008 r., II UK 359/07, OSNP 2010, nr 1-2, poz. 18; z 3 lutego 2010 r., I UK 270/09, LEX nr 585729; z 10 listopada 2010 r., I UK 119/10, LEX nr 686798). Jak przyjął Sąd Najwyższy w postanowieniu z 10 września 2012 r., I UK 211/12 (LEX nr 1675265), ocena możliwości i prawidłowości wykorzystania klauzul generalnych albo zwrotów niedookreślonych w konkretnej sytuacji uzależniona pozostaje od tzw. swobodnego uznania sędziowskiego, uwzględniającego oczywiście wszystkie okoliczności sprawy. W pełni w tym zakresie bada sprawę przede wszystkim sąd powszechny, gdyż to on dysponuje odpowiednimi instrumentami procesowymi dotyczącymi dokonywania ustaleń faktycznych i oceny materiału dowodowego (łącznie z uznaniem pewnych twierdzeń strony – np. co do choroby – za nieudowodnione lub niewykazane).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

[SOP]

[a.ł.]

